

یکشنبه 17 آبان 1394 - 25 محرم 1437 - 8 نوامبر 2015

اوکانر کنسول انگلیس در شیراز و عده ای دیگر به اسارت نیروهای ایرانی طرفدار آلمان و واسموس درآمدند.

* 17 آبان درگذر تاریخ

* اوکانر کنسول انگلیس در شیراز و عده ای دیگر به اسارت نیروهای ایرانی طرفدار آلمان و واسموس درآمدند. (1294 ش)
* اشغال شهر قزوین توسط سپاهیان روس در جریان جنگ جهانی اول (1294 ش)
اشاره:

در طول جنگ جهانی اول ایران عملاً به عرصه تهاجم نظامی و سیاسی و تبلیغاتی نیروهای روس، انگلیس، آلمان و عثمانی تبدیل شده بود. کنسولگری‌های اروپا در شهرهای ایران به دژهای مسلح بیشتر شباهت داشتند تا اقامتگاه‌های نمایندگان سیاسی.

از کنسولگری روس ۲۰۰ قزاق و ۵۰ سرباز پیاده، از کنسولگری انگلیس ۱۰۰ سرباز انگلیسی و ۵۰ سرباز هندی و از کنسولگری آلمان ده‌ها نظامی آلمانی محافظت می‌کردند.

در سال ۱۲۹۳ ایران به آینده‌ای مبهم و نومیدانه به خاطر اشغال کشور توسط نیروهای بیگانه تن داده بود. انگلیسی‌ها و روس‌ها در این سال که سال آغازین جنگ اول جهانی بود، با رؤسای قبایل مراوده مستقیم داشتند، بر راه‌های اصلی کشور نظارت می‌کردند و در شهرهای شمالی و جنوبی ایران سربازخانه داشتند.

در خرداد ۱۲۹۴ قوای روس به سوی تهران به راه افتادند و در ماه مرداد قوای انگلیس بوشهر را به اشغال خود درآوردند.

در ماه شهریور رئیس‌علی دلواری در جریان مقاومت دلیرانه تنگستانی‌ها در برابر پیشروی نظامیان انگلیسی به شهادت رسید.

نظامیان روس، ۱۷ آبان ۱۲۹۴ به قزوین رسیدند و تهران در آستانه اشغال قرار گرفت.

نظامیان روس از یکسو پس از اشغال شهر کرج به سمت تهران به راه افتادند و از سوی دیگر ستون‌هایی از آن‌ها جداگانه از مرزهای شمالی کشور گذشته وارد شهر انزلی شدند.

* محاکمه «دکتر محمد مصدق» پس از کودتای 28 مرداد توسط دولت نظامی (1332 ش)

اشاره:

یک روز پس از کودتای 28 مرداد 1332 ش دکتر محمد مصدق، نخست وزیر برکنار شده، خود را به دولت کودتا معرفی کرد و به همراه عده زیادی از همکارانش در دولت و مجلس راهی زندان شد. پس از چند جلسه بازجویی، محاکمه او در دادگاه نظامی در 17 آبان 1332 ش آغاز گردید.

اتهام او، سوء قصد به منظور برهم زدن اساس حکومت و تاج و تخت سلطنت و تحریک مردم به مسلح شدن بر ضد قدرت سلطنت بود.

بهانه این اتهام در اینجا بود که مصدق در روز 25 مرداد 32، در مقام نخست‌وزیر، فرمان عزل خود از نخست‌وزیری را که از طرف شاه صادر شده بود، مورد قبول قرار نداده و به اجرا نگذاشته بود.

در جریان 35 جلسه محاکمه، از طرف دادستان به مصدق اهانت شد و مصدق هم بسیاری از حرف‌های ناگفتنی را گفت. در نهایت دادگاه او را به سه سال حبس محکوم نمود ولی پس از 26 جلسه دادگاه تجدید نظر و فرجام خواهی مصدق، رأی دادگاه تغییر نیافت و او پس از پشت سر گذاشتن دوران محکومیت، به مدت ده سال به زادگاه خود، احمد آباد تبعید شد.

سرانجام دکتر مصدق در بهمن 1345 ش در 84 سالگی پس از تحمل مرارت‌های زندان و تبعید و به دنبال یک عمر دراز و پرحادثه سیاسی درگذشت و در همان جا مدفون گردید.

* ایران با 6 مدال طلایک مدال نقره و دو برنز فاتح مسابقات کشتی ارتش‌های جهان شد (1350 ش)

* میدان انبار گندم در تهران آتش گرفت 12 حجره بارفروشان سوخت (1350 ش)

* بلندپایگان دولتی از خرید سهام کارخانجات محروم شدند و حق انتقال سهام به همسر و فرزندان از آنها سلب شد (1352 ش)

* کنفرانس مقدماتی پول با شرکت 12 کشور آسیائی وارد تهران تشکیل شد (1354 ش)

* کشتار مردم نجف آباد، کرمانشاه و آمل از سوی عوامل رژیم منحوس پهلوی (1357 ش)

* دستور «امام خمینی (ره)» در مورد عدم مذاکره با فرستاده کارتر درباره گروگان‌ها (1358 ش)

اشاره:

روز 13 آبان 58 لانه جاسوسی آمریکا اشغال شد و در پی حمایت‌های رهبر انقلاب از دانشجویان دولت مهندس بازرگان دو روز بعد استعفاء داد.

امام خمینی استعفای دولت موقت را در حالی پذیرفت که انتظار نمی‌رفت و اعضای هیئت دولت انتظار داشتند که امام خمینی مانند دفعات قبل با استعفای آنها مخالفت کند و آنان بدین وسیله دانشجویان را برای آزادی گروگان‌ها تحت فشار قرار دهند و امام خمینی ضمن قبول استعفای دولت، بجای معرفی دولت جدید، حکومت را تا تشکیل اولین مجلس شورا، به شورای انقلاب

واگذار کرد و شورای انقلاب برخلاف دولت موقت یکدست نبود و مرکب بود از عناصر میانه رو، تندرو، روحانی و غیر روحانی. با کناره گیری دولت موقت و واگذاری امور به شورای انقلاب همه خوشبینی‌های دولت آمریکا برای خاتمه گروگانگیری به یاس مبدل شد و امید به حل سریع مسئله را بر باد داد و بر اضطراب آنها افزود. آنها اینک در برابر سرسختی رهبری انقلاب قرار گرفته بودند.

متن پیام امام خمینی را بدین شرح است:

«از قرار اطلاع، نمایندگان ویژه کارتر در راه ایران هستند و تصمیم دارند به قم آمده و با اینجانب ملاقات نمایند لهذا لازم می‌دانم متذکر شوم دولت آمریکا که با نگهداری شاه اعلام مخالفت آشکار با ایران را نموده است و از طرفی دیگر آنطور که گفته شده است

سفارت آمریکا در ایران محل جاسوسی دشمنان ما علیه نهضت مقدس اسلامی است لذا ملاقات با من به هیچ وجه برای نمایندگان ویژه ممکن نیست و علاوه بر این:

1- اعضای شورای انقلاب به هیچ وجه نباید با آنان ملاقات نمایند. 2- هیچیک از مقامات مسئول حق ملاقات با آنانرا ندارند. 3- اگر چنانچه آمریکا شاه مخلوع این دشمن شماره یک ملت عزیز ما را به ایران تحویل دهد و دست از جاسوسی بر ضد نهضت ما بردارد راه مذاکره در موضع بعضی از روابطی که به نفع ملت است باز می‌باشد. * درگذشت نویسنده، محقق و مترجم معاصر، استاد «کریم کشاورز» (1365 ش)

اشاره:

استاد کریم کشاورز در سال 1279 ش در شهرستان رشت به دنیا آمد.

وی پس از پایان تحصیلات خود، به عنوان

یک نویسنده، محقق و پژوهشگر، در وادی قلم گام برداشت و تألیفات و مقالات متعددی از خود به جای نهاد.

استاد کشاورز علاوه بر زبان‌های ترکی، روسی و فرانسه، با زبان‌های انگلیسی و عربی نیز آشنا بود. کشاورز سالیانی به تدریس زبان فارسی پرداخت و انجمن فرهنگی رشت را تأسیس نمود.

وی پس از چندی به تهران آمد و در کنگره نویسندگان، با بزرگان و ادیبانی همچون علی‌اکبر دهخدا، نیما یوشیج و محمدتقی بهار آشنا شد. استاد کشاورز همچنین علاوه بر نویسندگی، به کار ترجمه نیز می‌پرداخت و در طول هفتاد سال فعالیت در عرصه تألیف و ترجمه، آثار بسیاری را از روسی و فرانسوی به فارسی ترجمه کرد که اسلام در ایران، کشاورزی، مناسبات ارضی ایران در عهد مغول، گیلان و هزار سال نثر پارسی در پنج جلد، را می‌توان نام برد.

این محقق معاصر سرانجام در هفدهم آبان 65 در 86 سالگی در تهران بدرود حیات گفت.

* درگذشت نویسنده شهیر «سیدمحمدعلی جمالزاده» پدر داستان نویسی نوین ایران (1376 ش)

اشاره:

سیدمحمدعلی جمالزاده در سال 1270 ش در اصفهان و در خانواده‌ای بزرگ و عالم به دنیا آمد. پدرش سیدجمال الدین واعظ اصفهانی همدانی از پرنفوذترین مبلغان مذهبی دوران مشروطه بود و نقش مهمی در آن نهضت داشت. در سال‌های جوانی محمدعلی، وی همگام با پدر و پس از آن از فعالان برجسته حرکت اصلاح طلبانه مشروطیت به شمار می‌رفت که یکی از دلائل این حضور ضد استبدادی، دستگیری و قتل پدرش در جریان مشروطیت به دست عمال محمدعلی شاه قاجار بود.

سیدمحمدعلی جمالزاده پس از اتمام تحصیلات ابتدائی، راهی بیروت و سپس پاریس شد و در فرانسه در رشته حقوق فارغ التحصیل گردید. وی در 22 سالگی در حالی که بسیاری از مناطق ایران بی‌طرف در جریان جنگ جهانی اول به اشغال دولت‌های روس و انگلیس و عثمانی درآمده بود به کرمانشاه رفت و ارتش کوچکی از کردها برای جنگ با متفقین به وجود آورد. اما خیلی زود این کار را رها کرد و راهی برلین در آلمان شد.

جمالزاده سپس به مدت بیست و پنج سال در دفتر بین‌المللی کار در ژنو شروع به فعالیت نمود و در کنار آن به مطالعات وسیعی دست زد.

با فرا رسیدن شهریور 1320 ش، حیات ادبی جمالزاده شروع شد و چند داستان از او در تهران به چاپ رسید.

وی تحت تأثیر آشنائی با روشنفکران ایرانی به این نتیجه رسید که یکی از دلائل بی‌سوادی وسیع مردم ایران در آن زمان این است که نخبگان تحصیل کرده، تنها برای خوش‌آمد یکدیگر می‌نویسند، حال آنکه در غرب، حتی متفکران بزرگ هم در نویسندگی از

نهایت سادگی بهره می‌گیرند. نتیجه این اندیشه، نوشتن و انتشار تعدادی داستان‌های کوتاه ابتکاری بود که بعدها اساس نخستین کتاب وی با نام «یکی بود، یکی نبود» گردید.

این کتاب ولوله‌ای در میان خوانندگان فارسی زبان انداخت، چرا که او برخلاف عادت معمول نویسندگان معاصرش، در داستان خود از لغات و اصطلاحات روزمره مردم استفاده کرد و از دشوارنویسی پرهیز نمود، که این، ویژگی خاص نوشته‌های اوست.

گنج شایگان، صحرای محشر، خاک و آدم و دشمن ملت و... از جمله کتاب‌های جمالزاده است که در نتیجه آن‌ها، از او به عنوان پدر داستان‌نویسی ایران یاد کرده‌اند.

سرانجام محمدعلی جمالزاده در حالی که در حدود نود سال در اروپا می‌زیست ولی همیشه قلبش برای وطن می‌تپید، در هفدهم آبان 76 پس از عمری طولانی در 106 سالگی درگذشت و در ژنو به خاک سپرده شد.

* 25 محرم درگذر تاریخ

* شهادت «حضرت زین العابدین (ع)» امام چهارم شیعیان بنا به روایتی (94 یا 95 ق) اشاره:

تاریخ دقیق شهادت امام سجاد(ع) مشخص نیست ولی روایت 25 محرم سال 94 هجری سندیت بیشتری دارد. مدت عمر آن حضرت پنجاه و هفت سال و طول امامت آن بزرگوار سی و چهار سال واندی می‌باشد. آن حضرت به دست هشام بن عبدالمَلِک در زمان خلافت ولید بن عبدالملک مسموم گردیدند و در کنار مرقد مطهر عموی بزرگوارش، حضرت امام حسن مجتبی(ع) در قبرستان بقیع به خاک سپرده شدند. حضرت امام زین‌العابدین(ع) پس از واقعه‌ی پرشور کربلا، به همراه دیگر افراد خاندان اهل‌بیت(ع) به کوفه و شام برده می‌شوند. ایشان به همراه عمه‌ی بزرگوار خود، حضرت زینب کبری(س) رسالت حسینی را با افشای ماهیت دستگاه فاسد اموی و معرفی راه پاک ثارالله به عنوان مسیر صحیح به سوی نجات، کامل می‌کنند. آن امام بزرگوار پس از رسوا ساختن حکام جور در مجلس عبیدالله بن زیاد و یزید بن معاویه، به مدینه باز می‌گردند و لحظه‌ای از زنده نگاه داشتن واقعه‌ی عاشورا باز نایستادند.

* انتشار نخستین روزنامه در ایران (1253 ق)

اشاره:

نخستین روزنامه‌ی ایران توسط میرزا صالح شیرازی در 25 محرم سال 1253 ق به نام کاغذ اخبار یا اخبار وقایع دارالخلافه انتشار یافت و بر خلاف اسمش، ماهنامه بود. اداره‌ی این روزنامه را خود میرزا صالح شیرازی بر عهده داشت. این روزنامه در دو برگ بزرگ با چاپ سنگی منتشر می‌شد و در آن مطالبی درباره‌ی شهر تهران و دیگر شهرهای ایران، سرزمین‌های عربی و کشور ترکیه به چاپ می‌رسید. تنها نسخه‌ی موجود از روزنامه‌ی کاغذ اخبار، در موزه‌ی بریتانیا نگهداری می‌شود.

* خلع «امیر کبیر» از وزارت نظام پس از عزل وی از صدارت عظمی (1268 ق)

اشاره:

لیاقت و تدبیر و طهارت اخلاقی امیر کبیر، موجب وحشت درباریان ناپاک و حسودان جاه‌طلب گشت. سرانجام شاه جوان 18 ساله و بی‌تجربه بر اثر دسیسه‌ها و تحریکات درباریان و مادر خود، مهد علیا، در بیستم محرم 1268 ق، امیرکبیر را از صدارت برکنار کرد ولی مقام امیرنظامی را همچنان در عهده‌ی او گذاشت. اما این مقام نیز پنج روز بعد از او گرفته شد. پس از عزل امیرنظام، مهد علیا، همچنان از ماندن او در تهران نگران بود و برای این که شاه، دیگر باره با وی بر سر مهر نیاید، در کار او مکر و حيله می‌کرد. سرانجام شاه را بیش از پیش به امیرکبیر بدبین ساختند تا این که ناصرالدین شاه، دستور تبعید او به فین کاشان و قتل این امیر لایق را صادر کرد.

* قتل «محمد امین» به دستور برادرش «مأمون» در جنگ بین سپاهیان دو طرف (198 ق) اشاره:

هارون در زمان حیات خود، پسر خویش محمد، ملقب به امین را که مادرش زبیده بود، جانشین خود قرار داد و پسر دیگرش عبدالله مأمون را که بزرگتر از امین و از مادری کنیز و ایرانی بود ولیعهد امین قرار داد. پس از مرگ هارون، امین به خلافت رسید و پنج سال خلافت کرد و برادرش را از ولایتعهدی خلع نمود. مأمون که درخراسان امارت داشت به کمک ایرانیان علیه برادرش قیام کرد و سرانجام طاهربن حسین ذوالیمینین را به بغداد فرستاد و طاهر، امین را کشت و سرش را به مرو منتقل کرد. از آن زمان خلافت عباسی به مأمون منتقل شد.

* 8 نوامبر درگذر تاریخ

* مرگ «میشل مونتینی» شاعر و فیلسوف معروف فرانسوی (1592 م)

* درگذشت «جان میلتون» ادیب و شاعر بزرگ انگلیسی (1674 م)

* زادروز آلن دلون، بازیگر شهیر فرانسوی (1935 م)

* پیاده شدن نیروهای متفقین در شمال آفریقا در جریان

جنگ جهانی دوم (1942 م)

* قتل عام فلسطینیان در مسجدالاقصیتوسط صهیونیستها (1990 م)

* مرگ «الکساندر دوئچک» سیاست‌مدار چکسلواکی (1992 م)